

ג. תולדות – המאבק עם עשו

רובם המוחלט של המנהגים קובעים את תחילת ספר מלאכי כהפטרת פרשת תולדות. הקריאה בנבואתו של מי שהיה אחרון הנביאים, וחותם בספרו את היצירה הנבואית ב"חתימת" שני עדים: "זָכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה.. הִנֵּה אֲנִי שֹׁלֵחַ לְכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים" (מלאכי ג', כ"ב-כ"ג), יוצרת בהתייחס לפרשה, את הציר המרכזי בתולדות ישראל.

לידתו של בחיר האבות, יעקב הוא ישראל, מאבקו והתגוששותו מאז ראשית יצירתם, עם אחיו עשו - מהווה את הקוטב האחד של הציר. בקוטב השני, בראשית ימי הבית השני עומדת ברקע התמודדות בין הצאצאים, בין שבי ציון הזוכרים והמזכירים את קריאת השטנה של בני אדום צרי ירושלים "עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ" (תהלים קל"ז, ז') לבין התכנית האדומית המתנסחת בנבואת יחזקאל "יַעַן אֶמְרָךְ אֶת שְׁנֵי הַגּוֹיִם [יהודה וישראל] וְאֶת שְׁתֵּי הָאֲרָצוֹת לִי תִהְיֶינָה וִירְשׁוּנָהּ (יחזקאל ל"ה, י'). אכן כפי העולה מספר המכבים בתקופה שלפני החשמונאים התרחבה הממלכה האדומית עד לפאתי גבולות יהודה.

על ציר זה החורז את כל ימי הנבואה, מאז בית מדרשו של שם ועבר כנרמז בראש פרשתנו, לבין תקופת החיתום, באה ההתמודדות עם עשו האיש, עם עשו העם ועם עשו האימפריה הרומית (עמד על כך מחבר הספר "שני גויים בבטנד", שנמנה בעבר על תלמידי ישיבתנו) – יסודו בקריאת הנצח בראשית ההפטרה "הֲלוֹא אָח עֵשָׂו לְיַעֲקֹב... וְאָהֵב אֶת יַעֲקֹב" (מלאכי א', ב')!